

Jan Ch Karlsson

Den smidiga mellanchefen

gleerups

52 Klädkoden

Ett påbud utgick om att alla måste bära skjorta och slips. Många tyckte det var obekvämt och alla att det var dyrt, eftersom det inte skulle utgå någon ersättning för de nya arbetskläderna. Det konfererades i fikarum och bakom stängda dörrar.

Morgonen därpå fylldes kontoret av de gräsligaste kombinationer av avskyvärt mönstrade slipsar och skrikiga skjortor. En anställd hade till exempel en decimeterbred slips, som berättade bilens historia i sprakande färger, och till den en purpurrutig skjorta. Vad som hände sedan förtäljer inte den skrivna historien, men en av författarna har berättat för mig att ledningen drog tillbaka sin klädkod redan dagen därpå.

(TAYLOR & BAIN 2003, 2004)

41 Akademikernas riktiga arbete

Akademiker är knappast kända för motstånd mot sina arbetsvillkor. Mer kända är de kanske för ständiga intriger om karriärsteg och forskningspengar. Men möjligen sker det något. Bakgrunden är en trend att universiteten alltmer styrs som vilken organisation som helst. Akademiska arbetare får också mer och mer administrativa uppgifter, blanketter som ska fyllas i och skickas in, rapporter att lämna till någon chef och byråkratiska möten som ledningen förväntar sig att de ska gå på. Det inkluderar en marknadsorientering – varvid de flesta dock vägrar att betrakta studenterna som "kunder" – och en starkt ökad betoning på ekonomi. Den administrativa ledningen får allt mer att säga till om, forskarna allt mindre.

Men för akademikerna tillhör de växande administrativa uppgifterna inte deras *riktiga* arbete. Deras arbetsbörda har successivt utvidgats, men forskningens andel av den har krympt. Det riktiga arbetet är forskningen – och den beskyddar de från intrång med alla medel. De uppfattar forskning som en spännande, kreativ och engagerande verksamhet, det är den de vill ägna sig åt. Den är deras *egen* verksamhet, det andra är sådant som läggs på dem uppifrån och som hindrar dem från att utföra det riktiga arbetet. Sättet att se på forskning medför att det blir mycket diffust när arbetstiden infaller. Det går inte att säga att den börjar 07.00 och slutar 16.00. All tid är potentiell arbetstid, inklusive semestrar, kvällar och helger.¹ Och forskningen pressas alltmer undan från normal arbetstid, då de flesta administrativa plikterna ska utföras.

¹ Just de raderna passar jag på att skriva halv sju en söndagsmorgon under tiden som jag håller ett barnbarn sällskap framför en tecknad film på TV.

DEN SMIDIGA MELLANCHEFEN

När universitetet skickade en lektor en 20-sidig enkät som han skulle fylla i, skrev han istället ett brev tillbaka. Han sa att enkäten var alldeles för lång, att många av frågorna var korkade och att det närmast var förolämpande att tro att han skulle ha tid att fylla i en sådan enkät. En vanlig taktik är annars att helt enkelt strunta i alla propåer som kommer från administrationen och lägga dem på hög en tid. Allt som det inte kommer påminnelser om kan man sedan kasta. Dessutom kan många anspela på schablonen om den tankspridde professorn och säga att de glömt att det kommit papper som de skulle läsa och nya bestämmelser som de skulle följa.

Inte bara tiden utan också rummet mobiliseras för att försvara forskningen mot den nya styrningen. Akademikerna lämnar i allt högre grad sina rum på universitetet, där de ofta tycker sig störda, avbrutna och tvingade att utföra ovidkommande sysslor. Istället stannar de hemma för att ostört kunna ägna sig åt sitt riktiga arbete. En professor fick exempelvis ett e-brev från en administrativ chef, i vilket denna klagade på att vissa akademiker så sällan fanns på sina rum. Han svarade: "Om du någonsin finner mig på mitt kontor, så gör jag inte mitt jobb." Och han tillade att de två senaste gångerna han sökt denna chef, så hade hon inte varit på plats.

Akademikers motstånd består i att utföra sitt riktiga arbete. Det är källan till deras värdighet.

(ANDERSON 2006, 2008)

Den smidiga mellanchefen – och andra motståndsberättelser

Jan Ch Karlsson

Människor behöver värdighet och autonomi i arbetet. Om det förvägras dem finns en stark tendens till att de gör motstånd mot sina arbetsvillkor.

Hur försöker anställda upprätta och upprätthålla värdighet och autonomi i sitt arbete? Det är temat för den här boken. Jan Ch Karlsson lyfter på ett intresseväckande sätt fram berättelser om människors motstånd i arbetslivet – berättelser som väcker tankar om hur människor bemöts och vilka konsekvenser det kan få.

DEN SMIDIGA MELLANCHEFEN är en bok som kan användas som underlag för diskussioner. Inledningen och avslutningen ger författaren en teoretisk grund till området.

Boken riktar sig framför allt till studenter inom personal- och arbetsvetenskap, men kan även vara av intresse för dem som arbetar med personalfrågor, fackliga frågor och liknande. Den kan med fördel användas i case-baserad undervisning.

Jan Ch Karlsson är professor i sociologi vid avdelningen för arbetsvetenskap vid Karlstads universitet.

gleerups
www.gleerups.se

DEN SMIDIGA MELLANCH

358,00